

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

**CAUZA FABRICA DE ZAHĂR DIN GHINDEȘTI S.A.
v. REPUBLICA MOLDOVA**

(Cererea nr. 54813/08)

HOTĂRÂRE
(Fond)

STRASBOURG

3 decembrie 2019

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Fabrica de Zahăr Din Ghindești S.A. v. Republica Moldova,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un
Comitet compus din:

Egidijus Kūris, *Președinte,*

Valeriu Grițco,

Darian Pavli, *judecători,*

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției,*

Deliberând la 12 noiembrie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 54813/08) versus Republica Moldova, depusă la Curte în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către compania Fabrica de Zahăr din Ghindești S.A. („compania reclamantă”).

2. Compania reclamantă a fost reprezentată de către dl S. Rusu, administratorul insolvenței. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agenții săi, inițial dl V. Grosu și apoi dl L. Apostol.

3. Compania reclamantă se plânde că anularea unei hotărâri irevocabile pronunțate în favoarea sa i-a încălcat drepturile sale garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și de Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

4. La 26 aprilie 2010, cererea a fost comunicată Guvernului.

5. Guvernul s-a exprimat împotriva examinării cererii de către un Comitet. După examinarea obiecției Guvernului, Curtea o respinge.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

6. Compania reclamantă este o societate pe acțiuni din Republica Moldova, cu sediul în Florești.

7. Printr-o hotărâre din 24 septembrie 1998, Judecătoria economică de circumscripție Chișinău a obligat compania reclamantă să achite băncii B. suma de 11 597 382,05 lei moldovenești (MDL) (2 366 813 dolari americani (USD) la rata de schimb din acea perioadă) și 1 044 229,91 USD, reprezentând credite nerambursate, dobânda și penalitățile conexe.

8. În vederea executării hotărârii respective, majoritatea activelor companiei reclamante au fost transmise băncii B. care le-a vândut unor terți.

9. La o dată nespecificată, Procurorul General a depus un recurs un anulare împotriva hotărârii din 24 septembrie 1998. Printr-o decizie din 30 ianuarie 2002, Căutua Supremă de Justiție a admis recursul și a dispus rejudecarea cauzei.

10. Printr-o decizie din 16 octombrie 2007, Curtea de Apel Economică a considerat că suma datoriei companiei reclamante către banca B. era mai mică decât cea calculată în hotărârea din 24 septembrie 1998. Prin urmare, Curtea de Apel a obligat banca B. să restituie companiei reclamante 10 516 949 MDL (644 287 EUR). Ambele părți la proces au declarat recurs împotriva acestei decizii.

11. Printr-o decizie irevocabilă din 13 martie 2008, Curtea Supremă de Justiție a admis parțial recursul companiei reclamante și a obligat banca B. să îi restituie 25 216 042 MDL (1 504 196 EUR). La aceeași dată, Curtea Supremă de Justiție a pronunțat o încheiere irevocabilă prin care a restituit recursul băncii B. ca fiind tardiv, menționând că hotărârea a fost notificată băncii B. la 14 noiembrie 2007, în timp ce recursul fusese depus la 7 decembrie 2007.

12. La 15 mai 2008 banca B. a depus o cerere de repunere în termen a recursului declarat împotriva deciziei Curții de Apel din 16 octombrie 2007. Compania reclamantă a solicitat respingerea cererii de repunere în termen din cauza tardivității și netemeinicii acesteia.

13. Printr-o încheiere din 5 iunie 2008, Curtea Supremă de Justiție a repus banca în termen. Ea a considerat că întârzierea cu care a fost depusă cererea de recurs a fost justificată de dificultățile legate de obținerea documentelor necesare pentru achitarea taxei de stat. Ea nu a făcut referire la vreo dată pentru a-și motiva decizia.

14. La 30 octombrie 2008, examinând recursul băncii B., Curtea Supremă de Justiție a casat decizia sa irevocabilă din 13 martie 2008 și decizia Curții de Apel Economice din 16 octombrie 2007 și a dispus rejudecarea cauzei. Cauza se află încă pe rolul instanțelor naționale.

II. DREPT INTERN RELEVANT

15. Dispozițiile relevante ale Codului de procedură civilă din 12 iunie 2003, în vigoare la momentul faptelor, prevăd următoarele:

Articolul 116. Repunerea în termen

„1. Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță;

(...)

3. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului (...);

4. Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură;

(...)”

Articolul 402. Termenul de declarare a recursului

„1. Recursul se declară, în condițiile prezentului capitol, în termen de 20 zile de la data comunicării hotărârii sau deciziei motivate (...);

(...)

3. Repunerea în termenul de 20 zile poate fi efectuată de instanța de recurs în condițiile art.116”.

Articolul 409. Restituirea cererii de recurs

„1. Cererea de recurs se restituie dacă:

a) recursul nu este declarat în temeiurile consemnate la art.400;

b) a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunere în termen;

c) a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare recurs;

(...)

2. După lichidarea neajunsurilor și respectarea celorlalte reguli stabilite de lege pentru declararea recursului, restituirea cererii în cazurile prevăzute la alin.(1) lit. a) și c) nu împiedică depunerea repetată a recursului în interiorul termenului prevăzut de lege;

(...)”

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE ȘI A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

16. Compania reclamantă se plânge că casarea unei hotărâri irevocabile pronunțate în favoarea sa i-a încălcat drepturile garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție și de Articolul 1 din Protocolul n. 1, care prevăd:

Articolul 6 din Convenție

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)”

Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.”

A. Admisibilitatea

17. Constatând că cererea nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 a) din Convenție și că nu există niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea o declară admisibilă.

B. Fondul

18. Compania reclamantă susține că cererea de recurs depusă de banca B. era tardivă, iar repunerea ei în termen s-a efectuat cu încălcarea legislației naționale.

19. Guvernul contestă această teză și susține că plângerea companiei reclamante ține de interpretarea legii de către instanțele naționale.

20. Principiile generale cu privire la principiul securității raporturilor juridice au fost deja enunțate de către Curte în numeroase hotărâri (a se vedea, de exemplu, *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, §§ 24-25, 22 martie 2005, și *Oferta Plus S.R.L v. Moldova*, nr. 14385/04, §§ 97-98, 19 decembrie 2006).

21. Curtea reiterează că reglementările cu privire la termenele care trebuie respectate pentru a depune un recurs are ca scop asigurarea unei bune administrări a justiției și respectarea, în particular, a principiului securității raporturilor juridice. De aceea, orice repunere în termen care implică prelungirea termenelor pentru a depune un apel ordinar admis după trecerea unei perioade îndelungate de timp și din motive care nu par să fie foarte convingătoare poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice și să fie contrar dreptului de acces la un tribunal garantat de Articolul 6 din Convenție (*Magomedov și alții v. Rusia*, nr. 33636/09 și 9 altele, §§ 87-89, 28 martie 2017).

22. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea notează că hotărârea irevocabilă din 13 martie 2008 în favoarea companiei reclamante a fost casată în urma admiterii cererii de recurs depuse de banca B. Legea procesuală în vigoare la momentul faptelor stabilea un termen de douăzeci de zile pentru depunerea unei cereri de recurs din momentul notificării deciziei motivate. Articolul 116 din Codul de procedură civilă oferea posibilitatea părților, care au omis acest termen, să fie repuse în termen cu condiția depunerii cererii într-un termen de treizeci de zile și de a o susține prin probe pertinente (a se vedea paragraful 15 *supra*).

23. Curtea constată că banca B. a depus cererea de recurs cu întârziere de cinci luni. Curtea Supremă de Justiție a repus-o în termen, considerând că întârzierea era justificată de dificultățile legate de obținerea documentelor necesare pentru achitarea taxei de stat. Curtea observă că banca B. deja depusese o primă cerere de recurs care a fost restituită ca fiind tardivă la 13 martie 2018 de către Curtea Supremă de Justiție, fără ca aceasta să fi invocat dificultăți la acel moment (a se vedea paragraful 11 *supra*). De asemenea, Curtea observă că potrivit articolului 409 din Codul de procedură civilă nu era posibilă depunerea unei noi cereri de recurs dacă cererea inițială a fost restituită ca fiind tardivă (a se vedea paragraful 15 *supra*). În final, Curtea notează că Curtea Supremă de Justiție nu a verificat respectarea termenului de treizeci de zile la admiterea cererii de repunere în termen depusă de banca B.

24. Curtea relevă că ea a examinat în mod repetat chestiuni similare cu cea din prezenta cauză și a constatat încălcarea Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (*Ponomaryov v. Ucraina*, nr. 3236/03, §§ 40-47, 3 aprilie 2008, *Melnic v. Moldova*, nr. 6923/03, §§ 38-44, 14 noiembrie 2006, și *Istrate v. Moldova*, nr. 53773/00, §§ 46-61, 13 iunie 2006).

25. În lumina circumstanțelor din speță, Curtea nu vede nici un motiv pentru a ajunge la o altă concluzie în prezenta cauză. Prin urmare, ea consideră că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

26. În conformitate cu Articolul 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protoacoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

27. Compania reclamantă solicită 69 185 988 lei moldovenești (MDL) (aproximativ 4 290 230 euro (EUR)) pentru prejudiciul material pe care pretinde că l-a suportat.

28. Guvernul contestă această sumă.

29. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea consideră că aspectul cu privire la aplicarea Articolului 41 din Convenție nu este deocamdată pregătit pentru soluționare. În consecință, este necesar ca această chestiune să fie rezervată și să fie stabilită o procedură ulterioară, ținând cont de posibilitatea încheierii unui acord dintre Stat și reclamant (Articolul 75 § 1 din Regulamentul Curții). Curtea acordă părților un termen de trei luni de la data prezentei hotărâri în acest scop.

B. Prejudiciul moral

30. Compania reclamantă pretinde 3 230 000 MDL (aproximativ 200 000 EUR) pentru prejudiciul moral pe care consideră că l-a suportat.

31. Guvernul contestă această sumă.

32. Curtea consideră că în mod indubitabil compania reclamantă a suportat un prejudiciu moral din cauza anulării hotărârii judecătorești irevocabile pronunțate în favoarea sa și îi acordă 2 000 EUR în acest sens.

C. Costuri și cheltuieli

33. Compania reclamantă pretinde 52 622 MDL (aproximativ 3 200 EUR) pentru costuri și cheltuieli.

34. Guvernul contestă această sumă.

35. Ținând cont de documentele aflate în posesia sa, de complexitatea cauzei și de jurisprudența sa, Curtea acordă companiei reclamante suma de 1 400 EUR.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
3. *Hotărăște* că aspectul cu privire la aplicarea Articolului 41 din Convenție nu este deocamdată finalizat pentru soluționare; în consecință,
 - a) o rezervă,
 - b) invită Guvernul și compania reclamantă să-i adreseze în scris, în termen de trei luni, observațiile lor cu privire la această problemă și, în special, să-i aducă la cunoștință orice acord la care ei ar putea ajunge,
 - c) rezervă procedura ulterioară și împuternicește președintele cu misiunea de a o stabili în caz de necesitate;
4. *Hotărăște* că Statul reclamat trebuie să plătească companiei reclamante, în termen de trei luni, următoarele sume, care urmează să fie convertite în moneda Statului reclamat la rata aplicabilă la data achitării:
 - a) 2 000 EUR (două mii de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral,
 - b) 1 400 EUR (una mie patru sute euro), plus orice taxă care poate fi percepută de la compania reclamantă, pentru costuri și cheltuieli.

Redactată în limba franceză și notificată în scris la 3 decembrie 2019, potrivit Articolului 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunt

Egidijus Kūris
Președinte